

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ СЛІДСТВА ТА КРИМІНАЛЬНОЇ МІЛІЦІЇ

СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

НАВЧАЛЬНИЙ НАОЧНИЙ ПОСІБНИК
У СХЕМАХ І ТАБЛИЦЯХ

Київ
«Центр учбової літератури»
2015

УДК 343.98(477)
ББК 67.52(4Укр)
Н 32

Підготовлено на кафедрі досудового розслідування
навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів слідства та
кримінальної міліції Національної академії внутрішніх справ.

*Схвалено Вченою радою навчально-наукового інституту
підготовки фахівців для підрозділів слідства та кримінальної міліції
Національної академії внутрішніх справ
(протокол №8 від 24 квітня 2015 року)
та Вченою радою Національної академії внутрішніх справ
(протокол №15 від 2 липня 2015 року).*

Рецензенти:

Ю. І. Азаров, професор кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор;

О. В. Баулін, професор кафедри нагляду за додержанням законів при проведенні досудового розслідування Національної академії прокуратури України, кандидат юридичних наук, доцент.

Н 32 **Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні** [навч. наочн. посіб. у схемах і таблицях] / О. А. Осауленко, А. В. Самодін, Г. М. Степанова та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 140 с.

ISBN 978-617-673-382-9

У навчальному посібнику, відповідно до програм навчальних дисциплін «Кримінальний процес України», «Криміналістика», «Теорія судових доказів», на підставі положень чинного кримінального процесуального законодавства України, проаналізовано та схематично узагальнено основні положення про слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні. Поряд із загальною характеристикою цих процесуальних інститутів наведено особливості процесуального статусу учасників кримінального провадження при їх проведенні, подано схеми окремих процесуальних документів органів досудового розслідування, прокуратури та суду, а також визначено місце слідчих (розшукових) дій при збиранні та перевірці доказів у кримінальному провадженні.

Навчальний посібник розрахований на курсантів, слухачів, студентів при їх підготовці до лекційних, семінарських і практичних занять, а також на його використання у системі підвищення кваліфікації та на заняттях із службової підготовки слідчими і оперативними підрозділами правоохоронних органів при вивченні окремих положень чинного Кримінального процесуального кодексу України щодо проведення слідчих (розшукових) дій на стадії досудового розслідування.

© О.А. Осауленко, А.В. Самодін, О.О. Самодіна,
Г.М. Степанова, О.С. Степанов, 2015, 2015.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ	5
1.1. Поняття та сутність слідчих (розшукових) дій	5
1.2. Класифікація слідчих (розшукових) дій	11
1.3. Загальні вимоги до процесуальних документів проведення слідчих (розшукових) дій.....	20
РОЗДІЛ 2. УЧАСНИКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ	25
2.1. Сторона обвинувачення	25
2.2. Сторона захисту	30
2.3. Потерпілий та його представник.....	38
2.4. Інші учасники кримінального провадження.....	41
РОЗДІЛ 3. СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ.....	52
3.1. Загальні вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій	52
3.2. Допит	56
3.3. Пред'явлення для впізнання	68
3.4. Обшук	72
3.5. Огляд	78
3.6. Слідчий експеримент	84
3.7. Проведення експертизи.....	86
РОЗДІЛ 4. НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ	94
4.1. Загальні вимоги до проведення негласних слідчих (розшукових) дій	94
4.2. Негласні слідчі (розшукові) дії, які пов'язані із втручанням у приватне спілкування.....	106
4.3. Негласні слідчі (розшукові) дії, які не пов'язані із втручанням у приватне спілкування.....	111
СЛОВНИК ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ	119
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ.....	132
ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ	135

ПЕРЕДМОВА

Сучасні напрями та умови реформування системи правоохоронних органів України, підвищення уваги суспільства та держави до питань пов'язаних з ефективністю їх діяльності у сфері кримінального судочинства, а також стрімке оновлення чинного кримінального процесуального законодавства України, викликає нагальну потребу більш поглибленого вивчення курсантами, слухачами та студентами окремих положень навчальної дисципліни «Кримінальний процес України», які стосуються проведення слідчих (розшукових) дій на стадії досудового розслідування. Адже, під час кримінального провадження суд, слідчий суддя, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий, інші службові особи органів державної влади зобов'язані неухильно додержуватися вимог Конституції України, Кримінального процесуального кодексу України (далі у навчальному посібнику – КПК), міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вимог інших актів законодавства. Водночас, перераховані учасники кримінального провадження зобов'язані всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень.

У теорії кримінального процесу, слідчі (розшукові) дії завжди вважалися основними засобами збирання та перевірки доказів у сфері кримінального судочинства. Підтверджено цю тезу й законодавцем у ст. 93 КПК, формулюванням про те, що сторона обвинувачення здійснює збирання доказів шляхом проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, а сторона захисту, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження вправі ініціювати їх проведення шляхом подання слідчому, прокурору відповідних клопотань, які розглядаються в порядку, передбаченому ст. 220 КПК.

Законне та обґрунтоване, якісне та своєчасне проведення слідчих (розшукових) дій створює передумови для оцінки доказів у кримінальному провадженні. Адже відповідно до положень ст. 94 КПК, слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінюють кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення.

Доцільність більш поглибленого вивчення питань, пов'язаних із слідчими (розшуковими) діями, посилюється й тим, що за своєю правовою суттю вони містять найбільш ймовірні ризики протизаконного та необґрунтованого обмеження прав і свобод людини у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування, а при їх проведенні мають бути обов'язково дотримані як загальні засади кримінального провадження (ст. 7 КПК), так й встановлена КПК відповідна процесуальна форма, порушення якої впливає у цілому на ефективність досягнення завдань кримінального провадження (ст. 2 КПК).